

**ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
«ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»**

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

дисципліни

«СОЦІАЛЬНА ФІЛОСОФІЯ»

(для бакалаврів, магістрів)

МАУП

Київ – 2016

Підготовлено завідувачем кафедри філософії Ю.О.Мелковим

Затверджено на засіданні кафедри філософії
(протокол № 9 від 21 квітня 2016 р.)

Схвалено Вченою радою Українсько-Азербайджанського Інституту соціальних наук і самоврядування Г.А.Алієва (протокол № 9 від 29 квітня 2016 р.)

Мелков Ю. О.

Навчальна програма дисципліни «Соціальна філософія» (для бакалаврів, магістрів). – К. : МАУП, 2016. – 14 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, тематичний план, зміст дисципліни «Соціальна філософія», теми контрольних робіт і вказівки до їх виконання, питання для самоконтролю, а також список літератури.

Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП), 2016

МАУП

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Соціальна природа людини становить собою предмет осмислення з боку філософської думки ще з часів античності. Становлення та розвиток соціології та споріднених з нею суспільно-гуманітарних дисциплін, що розпочалися в XIX ст., не позбавили філософію соціального аспекту її розвідок, але додали до нього новий вимір, пов'язаний з актуалізацією рефлексії та критичного відтворення здобутків відповідних наук.

Соціальна філософія як одна з провідних галузей філософського знання покликана розкрити ціннісні орієнтації суспільства та людини, визначити сутність і тенденції розвитку суспільства як складної системи, що саморозвивається, встановити статус людської особистості у складній структурі соціальних відносин, дослідити сенс і призначення історії, сутність прогресу та його критеріїв, а також сприяти розв'язанню інших актуальних світоглядних питань, пов'язаних із глобальними суспільними проблемами сучасності.

Проблематика соціальної філософії виявляється тісно спорідненою з іншими філософськими дисциплінами, близькими до неї як за предметом, так і у методологічному відношенні. Зокрема, простежується взаємозв'язок соціальної філософії з такими галузями філософського знання як: онтологія, гносеологія, філософська антропологія, філософія історії, філософія політики, філософія культури, філософія техніки, філософія права, екологічна філософія тощо.

Метою та завданням дисципліни «Соціальна філософія», відповідно до вимог закону України «Про вищу освіту», є:

- формування у студентів теоретичного образу світу на основі сучасних вітчизняних та зарубіжних соціально-філософських підходів, концепцій, ідей,
- ознайомлення студентів з понятійно-категоріальним апаратом і з основними дефініціями та концепціями соціальної філософії,
- формування та вдосконалення в студентів навичок використання законів і категорій соціальної філософії для фундаменталізації професійних знань і для подальшого розвитку творчого мислення.

Під час вивчення дисципліни «Соціальна філософія» значну увагу приділено як знайомству з основними ідеями та працями відомих дослідників філософських підвалин існування та розвитку людського суспільства, таких як Іммануїл Кант, Карл Маркс, Макс Вебер, Освальд Шпенглер, Микола Бердяєв, Карл Ясперс, Хосе Ортега-і-Гассет, Карл Поппер, Юрген Габермас, Жан Бодрійяр, Олександр Зинов'єв та ін., – так і вивченню в дзеркалі соціальної філософії основних проблем сучасності, які постають сьогодні перед світовою думкою.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
«СОЦІАЛЬНА ФІЛОСОФІЯ»

№ з/п	НАЗВА ЗМІСТОВОГО МОДУЛЯ І ТЕМИ
	Змістовий модуль 1. Суспільство в дзеркалі філософського осмислення
1.	Соціальна філософія, її предмет, функції та методи дослідження
2.	Становлення та розвиток соціально-філософської думки
3.	Суспільство, природа, культура
4.	Людина як проблема соціальної філософії
5.	Філософія історії
	Змістовий модуль 2. Актуальні проблеми соціуму ХХ–ХХІ століть
6.	Екологічні реалії буття сучасного суспільства
7.	Філософія техніки та постіндустріальне суспільство
8.	Громадянське суспільство як філософська проблема
9.	Соціальні цінності в сучасному світі
10.	Глобалізація та тенденції світового суспільного розвитку
	Разом годин: 36

МАУП

ЗМІСТ
дисципліни
«СОЦІАЛЬНА ФІЛОСОФІЯ»

Змістовий модуль 1. Суспільство в дзеркалі філософського осмислення

Тема 1. Соціальна філософія, її предмет, функції та методи дослідження

Специфіка філософського пізнання суспільства. Соціальний аспект філософського осмислення світу людини. Місце соціальної філософії серед інших філософських дисциплін. Соціальна філософія та соціологія: спільне та відмінне. Гуманістична спрямованість соціальної філософії. Предмет соціальної філософії: сутність соціального життя як цілісності в усіх його проявах. Соціальна філософія як поєднання пізнання та розуміння соціальних явищ. Основні категорії соціальної філософії: соціальна теорія, соціальні інститути, соціальний простір. Світоглядна функція соціально-філософського знання. Методологічна функція соціальної філософії як методології соціальних наук. Інтегративна функція соціальної філософії як пізнання суспільства в його цілісності.

Література [2, 4, 5, 15, 21, 40, 42, 59, 81, 82, 86]

Тема 2. Становлення та розвиток соціально-філософської думки

Соціально-філософські ідеї античності (Платон, Аристотель). Теологічні уявлення про Космос, людину та суспільство за доби Середньовіччя. Соціальна філософія доби Відродження (Н. Макіавеллі). Теорія суспільного договору та природного права (Т. Гоббс, Дж. Локк, Ж.-Ж. Руссо). Німецька класична філософія (І. Кант, Г. Гегель, Л. Фейєрбах). Соціальний утопізм XVIII–XIX ст. (К. Сен-Сімон, Ш. Фур'є, Р. Оуен). Марксизм і теорія історичного матеріалізму. Російсько-українська соціально-філософська традиція. Екзистенціалізм (М. Гайдеггер, К. Ясперс). Соціальна філософія Е. Дюркгейма: поняття соціальної норми та аномії. М. Вебер: класифікація видів соціальної дії. Теорія соціальних систем (Т. Парсонс, Н. Луман). Плюралістичні концепції суспільного розвитку (М. Данилевський, О. Шпенглер, С. Хантінгтон). Релігійно-містичні концепції суспільства (В. Соловйов, П. Флоренський, М. Бердяєв, П. Тейяр де Шарден). Елітарне та масове суспільство (Х. Ортега-і-Гассет).

Література [1, 3, 4, 12, 13, 24, 28, 34, 53, 81, 84]

Тема 3. Суспільство, природа, культура

Матеріальні та духовні засади розвитку суспільства. Поняття природи як предмету соціально-філософського дослідження. Географічний та економічний

детермінізм як концепції соціальної філософії. Демографічний фактор суспільного розвитку. Соціальні організації та інститути. Сім'я та її функції. Поняття суспільного виробництва. Продуктивні сили та виробничі відносини, їх діалектичний взаємозв'язок. Структура виробничих відносин. Суспільна свідомість та її структура. Форми суспільної свідомості: індивідуальна свідомість, надіндивідуальна свідомість, мораль, політична свідомість, правосвідомість. Культура як соціальний феномен. Ідеальне і суспільна свідомість. Особливості духовної культури суспільства. Функції культури. Духовне виробництво та його зв'язок з матеріальною практикою. Духовно-практичне освоєння людиною природної дійсності. Творчість у соціально-філософському контексті.

Література [2, 5, 7, 10, 11, 17, 26, 27, 45, 58, 60, 86]

Тема 4. Людина як проблема соціальної філософії

Біологічне та соціальне в людині. Індивід, індивідуальність, особистість. Соціальні ролі особистості. Соціальні спільності та їх історична динаміка. Структурна ієрархія потреб та інтересів людської особистості. Цінності в житті людини та суспільства. Історичний розвиток філософських уявлень про цінності. Цінності у структурі соціуму. Ієрархія цінностей людського буття. Цінності як ядро світоглядної проблематики. Соціальна норма та соціальний контроль. Життєва позиція особистості та проблема сенсу життя. Свобода та відповідальність особистості. Спільнота та особистість і проблеми соціального відчуження.

Література [18, 23, 30, 38, 42, 43, 46, 50, 76, 91, 92, 96]

Тема 5. Філософія історії

Філософія історії як аспект філософського осмислення людського суспільства. Спрямованість і сенс історичного розвитку соціуму. Проблема суб'єкта історичного процесу. Єдність і багатоманітність історії. Критерії періодизації історії та критерії прогресу. Історія та соціальний закон. Критика «історицизму» К. Поппером. Осьовий час і основні ідеї філософії історії К. Ясперса. Культура та смисл історія в концепції М. Бердяєва. Еволюція та революція в динаміці розвитку людської цивілізації. Ідея «кінця історії» в сучасній соціальній думці (Ф. Фукуяма).

Література [6, 14, 16, 37, 47, 49, 51, 52, 58, 77, 99]

Змістовий модуль 2. Актуальні проблеми соціуму ХХ – ХХІ століть

Тема 6. Екологічні реалії буття сучасного суспільства

Екологія та екологічна філософія. Екологічна проблема як одна з глобальних проблем сучасності та можливі засоби її розв'язання. Екологічний алармізм. «Екологізм» як різновид суспільної ідеології. Концепції «космізму» та «інвайронменталізму» як альтернативні спроби концептуалізації екологічної філософії. Ідеї В. І. Вернадського про ноосферу. Римський клуб і його діяльність щодо обґрунтування шляхів вирішення екологічної проблеми. Екологічне майбутнє України та світу як соціально-філософська проблема.

Література [10, 12, 22, 25, 53, 55, 70, 88]

Тема 7. Філософія техніки та постіндустріальне суспільство

Філософія техніки та її зв'язок з соціальною філософією. Поняття техніки та її значення в сучасному житті суспільства. Критика техніки з боку філософії екзистенціалізму (М. Гайдеггер). Людина та машина. Теорії індустріального, постіндустріального та інформаційного суспільства. Доля техногенної цивілізації. Становлення та розвиток комп'ютерної техніки в сучасному світі та викликані ним світоглядно-філософські проблеми буття сьогоденного суспільства. Феномен інформації. Інформаційні технології та основні ідеї віртуалістики як новітньої трансдисциплінарної дослідницької програми. Постіндустріалізм, постмодерн і постнекласика: зміст і співвідношення філософських концепцій.

Література [11, 33, 56, 57, 61, 65, 78, 89, 98]

Тема 8. Громадянське суспільство як філософська проблема

Соціальна філософія, політологія та філософія політики: основні смислові вузли взаємодії та перетинання. Соціальні організації. Громадянське суспільство, держава та право з соціально-філософських позицій. Феномен суспільної ідеології. Цивілізаційні функції держави. Сутність, структура та функції політичної системи. Політична свідомість і політична культура як елементи політичної системи. Політичні партії як соціальні угруповання та роль людської особистості в сучасній політичній системі. Філософські засади громадського самоврядування. Демократія як людиномірність політичного.

Література [8, 20, 34, 36, 60, 62, 67, 80, 97]

Тема 9. Соціальні цінності в сучасному світі

Поняття цінності. Соціальна природа цінностей. Різноманіття та конфлікт цінностей. Ієрархія суспільних цінностей. Універсальні та партикулярні цінності. Етос і мораль у сучасному суспільстві. Норми та девіації у соціальній поведінці. Проблема суспільного ідеалу: історія та сучасність. Ідеали та ідеологія. Ідейні підвалини буття пострадянського суспільства. Проблема ціннісної нейтральності та етичної відповідальності соціального пізнання.

Основні підвалини наукового етосу за Р. Мертоном. Ціннісна завантаженість наукового дослідження в постнекласичній науці.

Література [29, 32, 41, 46, 66, 69, 74, 79, 83, 94]

Тема 10. Глобалізація та наявні тенденції світового суспільного розвитку

Глобалізація як реальність соціального буття людства XXI століття. Єдність та множинність соціуму в сучасному світі. Політичні, економічні, культурні аспекти глобалізації. Сутність кризи сучасної цивілізації. Тенденції вестернізації та ізоляціонізму. Сталий розвиток як соціальна проблема. Основні перспективи розвитку та взаємодії наявних на сьогодні глобальних тенденцій. Рух антиглобалізму та альтер-мондіалізація.

Література [12, 20, 40, 54, 57, 85, 87, 88]

ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Виконання контрольної роботи студентами є складовою навчального процесу й активною формою самостійної роботи студентів.

Мета контрольної роботи – поглибити та систематизувати здобуті в процесі вивчення курсу теоретичні знання, сформувати вміння самостійно працювати з навчальною, спеціалізованою літературою, застосовувати теоретичні знання і набуті навички на практиці.

Контрольна робота повинна мати обсяг не менше 15-ти сторінок тексту (комп'ютерний набір – 14-кегель, 1,5 інтервал, шрифт Times New Roman). Всі сторінки, окрім титульної, мають бути пронумеровані. Контрольна робота має містити в собі за структурою: а) зміст із зазначенням питань теми та сторінок; б) вступ, де мають бути викладені актуальність теми дослідження, предмет і методи дослідження, окреслене проблемне поле, поставлені мета та завдання дослідження; в) основні розділи, побудовані за логікою викладення матеріалу, з посиланнями на джерела; г) висновок із викладом власної точки зору щодо вирішення зазначеної в роботі проблеми; д) список літератури, який має містити не менше 10 джерел.

ТЕМИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

1. Діалектична та синергетична моделі еволюції: порівняльний аналіз.
2. Час і вічність у творах Аврелія Августина і Павла Флоренського.
3. Філософія свободи Миколи Бердяєва.
4. Суть ідеї «надсуспільства» Олександра Зинов'єва.

5. Філософія історії А. Тойнбі.
6. Формаційна та цивілізаційна моделі історії: порівняльний аналіз.
7. Проблема суб'єкта історії: минулі та сучасні конотації.
8. Соціальна філософія марксизму та її практика в ХІХ–ХХ ст.
9. Концепція любові у християнстві та працях Е. Фромма.
10. Абсурд як антипод сенсу в роздумах А. Камю та Ж.-П. Сартра.
11. Віртуальна реальність як феномен культури сучасного суспільства.
12. Культура як форма прояву людяності.
13. Творчість як соціокультурний феномен.
14. Діяльність як джерело культури.
15. Ідеологія як складова суспільної свідомості.
16. Маніпуляція свідомістю мас як соціально-філософська проблема.
17. «Кінець історії» і перспективи розвитку людства.
18. Українські реформи: проблеми, мета, наслідки.
19. Освіта та наука: пошук нових парадигм модернізації.
20. Гуманістичні аспекти філософії К. Маркса.
21. Проблема відчуження людини у філософії екзистенціалізму.
22. Людський потенціал України у вимірах ХХІ ст.
23. Роль мас у суспільстві ХХ ст.: від Х. Ортеги-і-Гассета до Ж. Бодрійяра.
24. Суспільство та держава: спільне та протилежне.
25. Суспільство як об'єкт філософського пізнання.
26. Криза науки як соціального інституту за доби сьогодення.
27. Соціальні наслідки та парадокси інформаційно-технологічної революції.
28. Е. Тоффлер і Ж. Бодрійяр про сучасне та майбутнє праці.
29. Соціальний капітал: теоретичні аспекти дослідження.
30. Теорії інформаційного суспільства: порівняльний аналіз.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Місце соціальної філософії в структурі філософського та наукового пізнання.
2. Предмет і функції соціальної філософії.
3. Гуманістична спрямованість соціальної філософії.
4. Основні категорії соціальної філософії.
5. Співвідношення соціальної філософії та соціології.
6. Сутність та основні засади соціальної філософії марксизму.
7. Класифікація типів соціальної дії за М. Вебером.
8. Умови виникнення екзистенціалізму.
9. Цивілізаційний підхід О. Шпенглера.
10. Масовість та елітарність суспільства: концепція Хосе Ортеги-і-Гассета.
11. Соціально-філософські погляди представників «руського космізму».
12. Теорія соціальних систем.
13. Природа як предмет філософії та її взаємозв'язок із суспільством.

14. Розвиток географічного детермінізму як наряду соціально-філософського знання.
15. Біосфера та ноосфера: сутність та співвідношення понять.
16. Основні сфери життєдіяльності суспільства.
17. Соціальні інститути та проблема інтеграції суспільства.
18. Діяльність як засіб існування соціального.
19. Матеріальне виробництво як основа існування та розвитку суспільства.
20. Специфіка духовного виробництва.
21. Культура: визначення поняття та взаємозв'язок із суспільством.
22. Структура та функції культури.
23. Біологічні та соціальні підвалини свідомості та поведінки людини.
24. Інтерсуб'єктивність: визначення поняття та сутність соціального явища.
25. Маргіналізм: сутність явища та роль у суспільстві.
26. Людина, індивід, особистість: співвідношення понять.
27. Потреби та інтереси людини.
28. Проблема смислу життя.
29. Свобода та відповідальність в контексті буття людини в суспільстві.
30. Основні проблеми філософії історії.
31. Теорії щодо періодизації історії людства.
32. Єдність та багатоманітність історичного процесу.
33. Принцип історизму та його критика.
34. Рушійні сили історичного процесу.
35. Екологічна проблема як глобальна загроза буттю суспільства.
36. Екологічно-орієнтований світогляд: сутність та структура.
37. Фундаментальний принцип глибинно-екологічного підходу.
38. Можливі шляхи розв'язання глобальної екологічної проблеми.
39. Діяльність Римського клубу та «екологічний алармізм».
40. Основні проблеми філософії техніки.
41. Техніка: благо чи зло для суспільства?
42. Сутність техніки як соціального явища.
43. Сутність і наслідки науково-технічної революції.
44. Комп'ютерні технології та теорія інформаційного суспільства.
45. Концепція соціальних революцій і розвитку держави.
46. Громадянське суспільство: теорія та реалії.
47. Природа суспільної ідеології.
48. Соціальні інститути та проблема відчуження.
49. Філософські підвалини демократії та громадського самоврядування.
50. Поняття цінності. Природа цінностей і проблема їхнього досвідного пізнання.
51. Розмаїтість і конфліктність цінностей. Цінності універсальні та партикулярні.
52. Суспільний ідеал: історія та сьогодення.
53. Ієрархія суспільних цінностей.
54. Етос і мораль у сучасному суспільстві.
55. Науковий етос і проблема «ціннісної нейтральності» соціального дослідження.

56. Глобалізація: сутність явища та основні підходи до його дослідження.
57. Економічна глобалізація: міжнародні інтеграційні процеси.
58. Політична глобалізація: ідеологія імперій та національні держави.
59. Соціокультурна глобалізація: релігії, культури, особистість та соціум.
60. Анти-глобалізація та альтер-мондіалізація.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Андрущенко В. П. Історія соціальної філософії. – К., 2000.
2. Андрущенко В. П. Соціальна філософія. Історія, теорія, методологія: Підручник / В. Андрущенко, Л. Губерський, М. Михальченко. – К.: Генеза, 2006.
3. Аристотель. Политика // Соч. : В 4-х т. – М., 1984. – Т. 4.
4. Арон Р. Этапы развития социологической мысли. – М., 1993.
5. Бергер П., Лукман Т. Социальное конструирование реальности. – М., 1991.
6. Бердяев Н. Смысл истории. – М., 1990.
7. Бердяев Н. Философия свободного духа. – М., 1994.
8. Бодрийяр Ж. В тени молчаливого большинства, или Конец социального. – Екатеринбург, 2000.
9. Бубер М. Я и Ты. – М., 1993.
10. Булгаков С. Философия хозяйства. – М., 1990.
11. Вебер М. Протестантська етика і дух капіталізму : Пер. з нім. – К.: Основи, 1994.
12. Вернадский В. И. Научная мысль как планетное явление. – М., 1991.
13. Гегель Г. В. Ф. Философия права. – М., 1990.
14. Гобозов И. А. Введение в философию истории. – М., 1999.
15. Губерський Л. В., Андрущенко В. П., Михальченко М. І. Культура. Ідеологія. Особистість : Методолого-світоглядний аналіз. – К., 2005.
16. Губман Б. Л. Смысл истории: Очерки современных западных концепций. – М., 1991.
17. Гумбольдт В. Язык и философия культуры. – М., 1985.
18. Гуревич П. С. Куда идешь, человек? – М., 1991.
19. Дюркгейм Э. О разделении общественного труда. Метод социологии. – М., 1991.
20. Зиновьев А. А. На пути к сверхобществу. – М., 2000.
21. Ивин А. А. Социальная философия. Учебник для бакалавров. – М., 2013.
22. Йонас Г. Принцип відповідальності. – К., 2001.
23. Камю А. Бунтующий человек. Философия. Политика. Искусство. – М., 1990.
24. Кант И. К вечному миру // Собр. соч., т. 7. – М., 1994.
25. Кисельов М. М., Канак Ф. М. Національне буття серед екологічних реалій. – К., 2000.
26. Лосев А. Ф. Философия. Мифология. Культура. – М., 1991.

27. Лукач Д. К онтологии общественного бытия: Прологомены. – М., 1991.
28. Макиавелли Н. Государь. – М., 1990.
29. Манхейм К. Идеология и утопия. – М., 1994.
30. Маркузе Г. Одномерный человек. – М., 1994.
31. Маркс К. Предисловие «К критике политической экономии» / Маркс К., Энгельс Ф. Соч. 2-е изд. – М., 1959. – Т. 13.
32. Маркс К. Экономическо-философские рукописи 1844 года // Маркс К., Энгельс Ф. Соч. : 2-е изд. – М., 1974. – Т. 42.
33. Новая технократическая волна на Западе. – М., 1986.
34. Ортега-и-Гассет Х. Восстание масс // Ортега-и-Гассет Х. Дегуманизация искусства. – М., 1991.
35. Платон. Государство // Соч.: В 4 т. – М., 1994. – Т. 3.
36. Поппер К. Открытое общество и его враги : В 2 тт. – М., 1992.
37. Поппер К. Ницета историцизма // Вопросы философии. 1992. № 8.
38. Проблема человека в западной философии. – М., 1988.
39. Рассел Б. История западной философии: В 2 т. – Новосибирск, 1994.
40. Сучасна зарубіжна соціальна філософія. Течії і напрями. Хрестоматія. – К., 1996.
41. Сен-Симон К. Отрывки // Утопический социализм. Хрестоматия. – М., 1982.
42. Сорокин П. Человек, цивилизация, общество. – М., 1992.
43. Тейяр де Шарден П. Феномен человека. – М., 1987.
44. Тойнби А. Дж. Постижение истории. – М., 1991.
45. Франк С. Л. Духовные основы общества. – М., 1992.
46. Франкл В. Человек в поисках смысла. – М., 1990.
47. Франко І. Я. Що таке поступ? // Збір. творів: у 50-ти т. – К., 1986. – Т. 45.
48. Фромм Э. Иметь или быть? – М., 1990.
49. Фукуяма Ф. Конец истории и последний человек. – М., 2010.
50. Шелер М. Положение человека в космосе // Избранные произведения. – М., 1994.
51. Шпенглер О. Закат Европы. – Новосибирск: Наука, 1993.
52. Ясперс К. Смысл и назначение истории. – М., 1994.
53. Chomsky, N. Nuclear War and Environmental Catastrophe. – New York: Seven Stories Press, 2013.
54. Huntington, S. P. The Clash of Civilizations and the Remaking of World Order. – N.Y. : Simon & Schuster, 2011.
55. Illich, I., Brown, J. Beyond Economics and Ecology: the Radical Thought of Ivan Illich. – Marion Boyars Publishers, 2013.
56. McLuhan, M. Fiore, Q. War and Peace in the Global Village. – Gingko Press, 2001.
57. Wallerstein, I. M. The Modern World-System. – Vol. I–IV. – University of California Press, 2011.

Додаткова

58. Андреев Д. Л. Роза мира. – М., 1991.
59. Батищев Г. С. Введение в диалектику творчества. – СПб., 1997.

60. Бевзенко Л. Д. Социальная самоорганизация. Синергетическая парадигма: возможности социальных интерпретаций. – К., 2002.
61. Белл Д. Грядущее постиндустриальное общество. – М., 1999.
62. Бодрияр Ж. Симулякри і симуляція. – К., 2004.
63. Бродель Ф. Материальная цивилизация, экономика и капитализм XV–XVIII вв. Т. 3. Время мира. – М., 1992.
64. Буржуазная философская антропология XX века. – М., 1986.
65. Вригт Г. Х. Философия техники Николая Бердяева // Вопросы философии. – 1995. – № 4.
66. Гадамер Г.-Г. Актуальность прекрасного. – М., 1991.
67. Дебор Г.-Э. Общество спектакля. – М., 2000.
68. Зотов А. Ф., Мельвиль Ю. К. Буржуазная философия середины XIX – начала XX века. – М., 1988.
69. Категории социальной диалектики. – Минск, 1978.
70. Культура, человек и картина мира. – М., 1987.
71. Культурный прогресс: философские проблемы. – М., 1984.
72. Культурология XX века: Антология. Философия и социология культуры. – М., 1995.
73. Красин Ю. Кризис марксизма и место марксистской традиции в истории общественной мысли // Свободная мысль. – 1993. – №1.
74. Лоренц К. Агрессия (так называемое «зло»). – М., 1994.
75. Лосский Н. О. Свобода воли // Избранное. – М., 1991.
76. Мамардашвили М. К. Философия и личность // Человек. – 1994. – № 5.
77. Межуев В. М. Философия истории и историческая наука // Вопросы философии. – 1994. – № 6.
78. Мей К. Інформаційне суспільство. Скептичний погляд. – К., 2004.
79. Мелков Ю. А. Мера счастья и социальные идеалы // Сократ : Журнал современной философии. – 2012. – № 4.
80. Мелков Ю. А. Постсоветское общество: Новое Средневековье // Социология: теория, методы, маркетинг. – 2008. – № 3.
81. Моль А. Социодинамика культуры. – М., 1973.
82. Момджян К. Х. Социум. Общество. История. – М., 1994.
83. Моральные ценности и личность. – М., 1994.
84. Мудрагей Н. С. Философия истории Дж. Вико // Вопросы философии. – 1996. – № 1.
85. Панарин А. С. Искушение глобализмом. – М., 2000.
86. Соціальна філософія: короткий енциклопедичний словник. – К.-Х., 1997.
87. Сравнительное изучение цивилизаций. Хрестоматия. (под ред. Б. С. Ерасова). – М., 1998.
88. Толстоухов А. В. Глобалізація, влада, еко-майбутнє. – К., 2004.
89. Тоффлер А. Футурошок. – СПб, 1997.
90. Фёдоров Н. Ф. Сочинения. – М., 1982.
91. Хейзинга Й. Homo ludens. Человек играющий. – СПб., 2011.
92. Человек: Мыслители прошлого и настоящего о его жизни, смерти и бессмертии. XIX век. – М., 1995.
93. Штомпка П. Социология социальных изменений. – М., 1996.

94. Яценко А. И. Целеполагание и идеалы. – К., 1977.
95. Ящук Т. И. Диалектика объективного и субъективного в общественном развитии. – К., 1989.
96. Arendt, H. The Human Condition. – Chicago: University of Chicago Press, 1998.
97. Mielkov, Yu., Tolstoukhov, A., Parapan, I. The Many-Faced Democracy. – Lambert Academic Publishing, 2016.
98. Mokrosinska, D. Privacy and the Integrity of Liberal Politics: The Case of Governmental Internet Searches // Journal of Social Philosophy. – Fall 2014, Volume 45, Issue 3. – P. 369–389.
99. Žižek, S. Trouble in Paradise: From the End of History to the End of Capitalism. – Brooklyn: Melville House, 2015.

MAUPL